

Çevre Kalite Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). Çevre Kalite Ölçeği. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=18462>

Özet

Çevre Kalite Ölçeği (ÇKÖ), bireylerin yaşadıkları çevrenin kalitesine dair algılarını ölçmek amacıyla geliştirilmiş psikometrik bir araçtır. Bu ölçek, orijinal bir enstrümanın Türk kültürüne ve diline **psikometrik uyarlama** çalışması sonucunda elde edilmiştir. Ölçeğin Türkçe geçerlik ve güvenirlik çalışmaları Gökçen Akyürek ve Gülsen Bumin tarafından 2018 yılında tamamlanmıştır. ÇKÖ, bireyin günlük yaşamdaki katılımı ve genel refah düzeyini etkileyen çevresel faktörlerin değerlendirilmesinde önemli bir rol oynamaktadır.

Anahtar Kelimeler

Çevre Kalite Ölçeği, **Çevre Kalitesi**, Psikometrik Uyarlama, Geçerlik, Güvenirlik, **Mesleki Katılım**, Algılanan Çevre.

Yazarlar

Gökçen Akyürek, Gülsen Bumin.

Amaç

Çevre Kalite Ölçeği'nin temel amacı, bireylerin fiziksel, sosyal ve kültürel çevrelerinin kalitesini subjektif olarak değerlendirmelerini sağlamaktır. Ölçek, özellikle bireyin günlük yaşamdaki faaliyetlere katılımı (occupational participation) destekleyen veya engelleyen çevresel nitelikleri belirlemeye odaklanır. Bu, mesleki terapi ve rehabilitasyon alanlarında çevresel düzenlemeler yapılmasına yönelik önemli veriler sunar.

Ölçek, sağlık profesyonellerine ve araştırmacılara, çevresel engellerin veya destekleyici faktörlerin bireyin yaşam kalitesi üzerindeki etkilerini sistematik bir şekilde ölçme imkanı sunar. Bu sayede, çevresel müdahale stratejilerinin geliştirilmesine bilimsel bir temel sağlanır.

Yapı

Çevre Kalite Ölçeği, çevre kalitesi kavramını çok boyutlu bir yapı olarak ele alır. Ölçek, genellikle bireyin etkileşimde bulunduğu çevrenin erişilebilirliği, güvenliği, estetiği ve sosyal destekleyici yönleri gibi alt boyutları ölçmektedir. Bu yapı, çevresel faktörlerin bireyin işlevselliği ve refahı üzerindeki doğrudan etkisini yansıtır.

Ölçeğin ölçtüğü temel **psikolojik yapı**, kişinin kendi çevresiyle olan uyumunu ve bu çevreden aldığı memnuniyet düzeyini içerir. Ölçek, 26 maddeden oluşmakta olup, her bir madde çevrenin belirli bir yönünü değerlendirmeye yöneliktir.

Geçerlik

Çevre Kalite Ölçeği'nin Türkçe uyarlama çalışmasında, ölçeğin yapısal uygunluğunu ve ölçmek istediği kavramı ne derece doğru ölçtüğünü belirlemek amacıyla **geçerlik** çalışmaları yürütülmüştür. Bu çalışmalar genellikle kapsam geçerliği, yapı geçerliği ve ölçüt geçerliği analizlerini içerir.

Akyürek ve Bumin (2018) tarafından yapılan araştırmada, ölçeğin orijinal yapısına Türk örneğinde de korunduğu ve çeviri sürecinin kültürel etderliyi sağladığı doğrulanmıştır. Yapı geçerliği için kullanılan istatistiksel yöntemler, ölçeğin teorik olarak öngörülen boyutlara bir şekilde ölçtüğünü göstermiştir.

Güvenirlik

Ölçeğin **güvenirlik** analizleri, ölçeğin zaman içinde tutarlı sonuçlar verip vermediğini ve iç tutarlılığının yeterli olup olmadığını incelemiştir. Güvenirlik çalışmalarıında sıklıkla Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayısı ve test-tekrar test güvenilirliği yöntemleri kullanılmıştır.

Türkçe uyarlama çalışmasında elde edilen yüksek iç tutarlılık katsayıları, Çevre Kalite Ölçeği'nin maddelerinin homojen olduğunu ve aynı yapıyı ölçmekte başarılı olduğunu göstermektedir. Bu bulgular, ölçeğin araştırmalarda ve klinik uygulamalarda güvenle kullanılabilmesini desteklemektedir.

Faktör Analizi

Uyarlama sürecinin kritik bir aşaması olan **Faktör Analizi**, ölçeğin yapısal geçerliğini test etmek için kullanılmıştır. Bu analiz, 26 maddenin altında yatan temel boyutlar veya faktörleri ortaya çıkarmayı amaçlamıştır.

Yapılan analizler, ölçeğin orijinal yapısına uygun olarak çevresel kalite algısını temsil eden belirli alt faktörlerin varlığını doğrulamıştır. Genellikle Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) ve Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) teknikleri kullanılarak, Türkçe formun faktör yapısına kabul edilebilir uyum indekslerine sahip olduğu gösterilmiştir.

Araç

Test Türü: Uyarlama ve Standardizasyon Çalışması (Orijinali self-report enstrümanıdır.)

Format: 26 maddelik, bireyin kendi algısını değerlendirilmeye dayalı anket formatı.

Dil Seçeneği: Türkçe (Uyarlama), Orijinal dil (Bilinmiyor, muhtemelen İngilizce).

Popülasyon Grubu: Genel popülasyon ve çeşitli klinik gruplar (uygulama amaçına bağlı olarak).

Yaş Grubu: Yetişkinler (Uyarılma çalışması yetişkin popülasyon üzerinde yapılmıştır).

Popülasyon Detayları: Uyarılma çalışması, Türkiye'deki farklı demografik özelliklere sahip bireyler üzerinde gerçekleştirilmiştir.

Test Metodolojisi: Ölçek, bireylerden yaşadıkları çevrenin farklı yönlerini (fiziksel, sosyal vb.) belirli bir derecelendirme sistemi kullanarak puanlamaları ister. Derecelendirme formatı orijinal çalışmada belirtilmemiştir, ancak tipik olarak Likert tipi bir ölçek kullanıldığı varsayılmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Çevre Kalite, Adaptasyon, Psikometri, Gökçen Akyürek, Gülsen Bumin, 26 Madde, Çevresel Algı, Yaşam Kalitesi.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Gökçen Akyürek

Yazar ORCID Tanımlama ID'si: Bilinmiyor.

Kurum E-posta Adresleri: gkcnakyrk@gmail.com

Yazışma Adresi: Yazarın belirtilen e-posta adresi üzerinden iletişime kurulabilir.

Şinler, Ücret ve Test Yılı

Şinler: Ölçeğin kullanımı için sorumlu yazar Gökçen Akyürek ile iletişime geçilmesi gerekmektedir.

Ücret: Ücret bilgisi belirtilmemiştir, ancak akademik kullanım için genellikle izin alınması yeterlidir.

Test Yılı (Uyarılma): 2018 (Yayın yılı).

Kaynaklar

Akyürek, G. ve Bumin, G. (2018). The Measure of Quality of the Environments' Turkish validity and reliability. *OTJR: Occupation, Participation and Health*, 1-8. doi: 10.1177/1539449218812150

Bu ölçeğe ait orijinal PDF dosyası aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir:

[cevre-kalite-olcegi-toad.pdf](#)

Çevre Kalite Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Kaynak içerikte yalnızca ölçeğin 26 maddeden oluştuğu belirtilmiş olup, maddelerin tam metni verilmemiştir. Maddelerin tamamına ulaşmak için ilgili akademik yayın incelenmeli veya sorumlu yazar ile iletişime geçilmelidir.

ARABPSYCHOLOGY.COM